VERSLAG VAN DE SESSIE VAN DE RAAD DER GEMEENTE HAARLEMMERMEER OP DONDERDAG 16 JANUARI 2025

Onderwerp: RV De raad aan zet - Stappenplan (in)formatie (11654101)

Voorzitter: mw. S. van de Meeberg

De leden: dhr. M. Achterbergh, mw. B.M. Antolini, dhr. M.L. Beusenberg, dhr. P.J. Boerman, dhr. J.A. Hekstra, mw. G. Knikker, mw. J. Koolmoes, dhr. E.J. van der Peet, dhr. J.G. Rip, mw. M.C.M. Roos, dhr. J.J. Schaap, dhr. F. Sidali, dhr. K. Sulmann

Griffier: mw. M. Damen

Portefeuillehouders: mw. M.H. Ruigrok, mw. M.H.F. Schuurmans-Wijdeven, mw. B.C. van Straten-van Diepenbeek

Insprekers: Geen

De VOORZITTER: Als iedereen plaatsneemt en het publiek ook stil wordt, dan kunnen wij beginnen. Wij gaan het hebben over het raadsvoorstel De Raad aan zet en dan specifiek – mijnheer Sulmann, bent u er ook bij? – over het vaststellen van het stappenplan van informatie en formatie. We gaan daar anderhalf uur over praten. U stemt erover op 30 januari a.s. Ik wil u verzoeken, als u technische vragen heeft, die achterwege te laten en die schriftelijk in te dienen. Daar had u natuurlijk al de gelegenheid voor. Ik ga daar dus ook geen ruimte voor geven in dit debat, dan weet u dat vast. Wie mag ik als eerste het woord geven? Ik ken uw naam niet, dat is helemaal niet goed van mij.

De heer HEKSTRA: Mijn naam is Hekstra.

De VOORZITTER: Mijnheer Hekstra van de ChristenUnie-SGP.

De heer HEKSTRA: Correct.

De VOORZITTER: U mag beginnen, gaat uw gang.

De heer HEKSTRA: Dank u wel. Dit wordt meteen mijn maidenspeech, zo is mij verzekerd.
Allereerst wil ik mij even voorstellen voor degenen voor wie ik nog onbekend ben. Ik was enkele periodes, drie periodes, al raadslid in deze gemeenteraad tot 2010 voor dezelfde partij als waar ik nu ook voor spreek. Ik heb een passie voor processen en kwaliteitszorg in het algemeen. Daarbij ben ik gericht op het uitvoeren van ons onvolprezen verkiezingsprogramma.
Goed, nu over de inhoud. Over het proces dat na zoveel inbreng van de diverse partijen is opgesteld, is weinig op te merken, het stappenplan voor de collegevorming. Ik zie echter nog drie aandachtspunten.
Ten eerste, de stappen die genomen moeten worden om tot collegevorming te komen, zouden moeten komen met een indicatieve tijdsduur. Dat geeft houvast in de discussie.
Ten tweede, wordt de formateur iemand uit de raad, een vertegenwoordiger van een grote partij? Of kan het ook iemand van buiten de raad zijn? Bijvoorbeeld een oud-raadslid of een oud-wethouder die voor de verkiezingen al is gevraagd?
Ten derde, de inzet wordt om tot een verstandig coalitieprogramma te komen binnen de afgesproken tijd dat er een raadsvergadering komt. Dat betekent dat de ChristenUnie-SGP het belangrijk vindt dat

het college van B & W en zijn programma door zoveel mogelijk fracties gesteund wordt. De ChristenUnie-SGP wilt dat bij het schrijven van het collegeprogramma naar de verkiezingsprogramma's van alle partijen wordt gekeken. Dat was het, voorzitter.

De VOORZITTER: Mijnheer Hekstra, gefeliciteerd met uw maidenspeech. Het gebruik is dat we u niet onderbreken tijdens uw maidenspeech, maar dat betekent wel dat u eigenlijk van hier uw eerste termijn had moeten doen, maar ik durfde u niet te onderbreken. Ik wil de rest van de fracties wel verzoeken…

De heer HEKSTRA: Moet ik het overdoen?

De VOORZITTER: Nee hoor, we hebben uw bijdrage goed genoteerd. Dank u wel daarvoor. Maar de rest van de fracties wil ik wel verzoeken om naast ons plaats te nemen als zij het woord voeren. Ik heb genoteerd: mijnheer Sulmann van GEZOND Haarlemmermeer. Gaat uw gang.

De heer SULMANN: Dank u wel voorzitter. De titel van dit raadsvoorstel zegt het al: de gemeenteraad aan zet. Met dit raadsvoorstel zorgen we ervoor dat de gemeenteraad meer in positie is bij het proces rond de informatie en formatie voor en na de gemeenteraadsverkiezingen.
Goed is dat beide raden, de oude en de nieuwe raad, een rol hebben. Ook van belang zijn de communicatiemomenten. Een deel van de raad neemt namelijk geen deel aan de formatie en heeft ook maar een kleine rol bij de informatie. Dit raadsvoorstel zorgt ervoor dat de gehele raad goed op de hoogte wordt gehouden over de ontwikkelingen van de informatie en de formatie en uiteindelijk resulteert dit proces in een openbaar, plenair debat waarin het coalitieakkoord wordt besproken. Zodoende wordt niet alleen de raad geïnformeerd, maar juist ook de inwoners en andere belanghebbenden worden op deze wijze tijdens het gehele proces op de hoogte gehouden. De Raad aan zet, ik als raadslid kan het daar alleen maar volmondig mee eens zijn. We gebruiken de term niet hier, maar misschien dan toch eventjes: ik zie het als een hamerstuk. Tot zover.

De VOORZITTER: Dank u wel mijnheer Sulmann. Dan heb ik mijnheer Sidali van de PvdA op mijn lijstje staan. Komt u naar voren.

De heer SIDALI: Dank u wel voorzitter, ik zie dat we een nieuw collegelid hebben, dat is leuk.
Voorzitter, beste collega-raadsleden. Met grote instemming sta ik hier om mijn steun uit te spreken voor het voorliggende stappenplan rond het in- en formatieproces. Dit plan vormt een cruciale stap naar meer transparantie en democratische legitimiteit in ons lokaal bestuur. In een tijd waarin het vertrouwen in de overheid onder druk staat, is het essentieel dat wij als gemeente het goede voorbeeld geven door onze besluitvormingsprocessen zo transparant en navolgbaar mogelijk te maken. Dit stappenplan biedt hiervoor een uitstekend kader.
Wat mij vooral aanspreekt, is de duidelijke tweedeling, de voorbereidende fase voor de verkiezingen en de uitvoerende fase erna. Door ruim voor de verkiezingen afspraken te maken over het proces, voorkomen we dat de procedures zelf onderwerp worden van politieke onderhandeling. Dit komt de zuiverheid van het proces ten goede.
De voorgestelde openbare terugkoppelingsmomenten zijn essentieel voor het democratisch proces. Zo stellen we niet alleen de raad, maar ook onze inwoners in staat om het formatieproces te volgen. Dat is waar we eigenlijk hier voor staan, voorzitter. Niet voor onszelf, we doen het niet voor onszelf, maar we doen dit voor onze inwoners. Dit past perfect bij een moderne, transparante overheid die niets te verbergen heeft en actief verantwoording aflegt aan haar inwoners.
Bovendien waarborg je met dit stappenplan dat de nieuwe raad direct vanaf het begin betrokken is bij de belangrijke beslissingen die genomen moeten worden. Door de herbevestiging van de afspraken door de nieuwe raad combineren we continuïteit met democratische legitimiteit.

Voorzitter, tot slot, ik roep mijn collega-raadsleden op om dit stappenplan te steunen. Het is een belangrijke stap voorwaarts in het moderniseren en transparanter maken van ons lokaal bestuur. Dank u wel voorzitter.

De VOORZITTER: Dank u wel mijnheer Sidali. Om even context te geven aan wat u zei 'we hebben een nieuw collegelid erbij', er zit iemand van de griffie in de collegebankjes omdat die namens de griffie de ondersteuning van de WWR doet. Dat is de heer Heerema. Wellicht dat hij nog het woord krijgt straks, maar alleen als hij zich gedraagt… Mevrouw Knikker, D66.

Mevrouw KNIKKER: Dank u wel, voorzitter. Meer structuur en openheid in het informatieproces. Dat was het doel van onze unaniem aangenomen motie De raad aan zet uit 2022. Het lijkt al weer een tijdje geleden.
Voor D66 is dit stappenplan eigenlijk niet alleen een technische verbetering van ons eigen proces, maar ook een stap die fundamenteel bijdraagt aan een transparante, eerlijke en toegankelijke bestuurscultuur. Het voorstel van vandaag legt eigenlijk een basis voor de politiek waarin besluiten en processen zichtbaar en begrijpelijk zijn. Dat is essentieel voor het vertrouwen in onze democratie.
Transparantie vanaf de start, heldere procesafspraken en communicatie, regelmatig updates. Dat is goed voor zowel de raad, als onze inwoners. Deze stappen zijn onmisbaar om integriteit en vertrouwen in onze lokale democratie te waarborgen.
Voorzitter, wij zijn trots op het voorstel en de samenwerking die de afgelopen jaren hier, vanuit de raad en de Werkgroep Werkwijze Raad tot stand is gekomen. We bedanken ook iedereen voor de inzet. Laten we van deze kans gebruikmaken om Haarlemmermeer een voorbeeld te maken van open en moderne politiek. Tot zover.

De VOORZITTER: Dank u wel mevrouw Knikker. Dan staat mevrouw Antolini van FVD op mijn lijstje.

Mevrouw ANTOLINI: Dank u wel voorzitter, ik kan heel kort zijn. Vandaag bespreken we het nieuwe stappenplan rond het informatieproces. Het ziet er gewoon heel goed uit. We hebben het de vorige keer ook al besproken en het ziet er naar uit dat voornamelijk alles overgenomen is wat we hebben besproken.
Ik heb wel één vraagje. Onder punt 5 staat 'de raad benoemt de informateur en maakt afspraken over de communicatiemethode'. De vorige keer was het de vraag of dat de oude raad zou zijn of de nieuwe raad. Dus dat is mijn vraag nu weer: gaat het dan om de oude raad die dat bepaalt of de nieuwe raad? Dat was het voorzitter.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dat is formeel een technische vraag, maar we gaan kijken of dit… Er worden tot nu toe weinig vragen gesteld. Mijnheer Schaap van Forza! Komt u deze kant op? Ik zie non-verbaal dat mevrouw Antolini haar vraag wil intrekken. Klopt dat? Ja, dat is het geval. We hebben hem niet genoteerd en schrappen hem bij dezen. Mijnheer Schaap van Forza!, gaat uw gang.

De heer SCHAAP: Dank u wel, voorzitter. Op 21 september 2023 alweer riep Forza! op om de ramen van de achterkamertjes wijd open te gooien tijdens de formatieprocessen in de gemeente Haarlemmermeer. Dit om meer transparantie en openheid te geven over deze processen die geheimzinnig eerder plaatsvonden in kantoorruimtes en aan keukentafels.
Wij kunnen nu tevreden constateren dat dit grotendeels gebeurd is met het stappenplan gepresenteerd in dit raadsvoorstel. We krijgen structuur in het verkenningsproces en onze betrokkenheid wordt vergroot. Dat is een goede stap vooruit. 57% van de verkenners, informateurs, en formateurs in Nederland van de afgelopen gemeenteraadsverkiezingen in 2022 gaf aan dat het proces tot het vormen van een college een proces van de gemeenteraad dient te zijn. Wij zetten hier in Haarlemmermeer nu dus concrete stappen om dit ook daadwerkelijk te doen en we volgen dus eigenlijk het advies van de

NVvR op. Het toe-eigenen van het proces van collegevorming door de raad kan dus op steun rekenen van de meerderheid van deze verkenners, informateurs en formateurs.
Het is ook nodig dat de rol van de raad versterkt wordt. De betrokkenheid van de gehele raad bij de aanstelling van de verkenner/informateur zal deze benoeming legitimeren, hetgeen de raad weer in staat stelt zich het proces van collegevorming toe te eigenen als proces van de gemeenteraad. Een formateur/verkenner kan op basis van de uitspraken van die nieuwe gemeenteraad aan de slag. We spreken af dat de informateur de voortgang op afgesproken momenten terugkoppelt aan de raad in openbare vergaderingen. Zo zijn wij in dit opzicht niet alleen controleur van de macht, maar ook van de weg naar de macht. Het verdient om diezelfde reden dan ook om een debat te voeren over de rapportage van die verkenner en informateur, wat Forza! betreft.
We hebben allen in deze zaal de gelegenheid gekregen om betrokken te worden bij het tot stand komen van het huidige plan van aanpak, waarvan onze fractie overtuigd is dat de volgende gemeenteraad daar zeer mee uit de voeten zal kunnen. Het is wel jammer, en dat wil ik toch zeggen, daar moeten we wel naar ons allen kijken, dat bij de respons op de enquête slechts 22 van de 39 raadsleden, drie van de zes leden van het college en acht van de destijds zestien commissieleden de moeite hebben genomen om deze enquête in te vullen. 22 is net een kleine meerderheid, voorzitter. Het is eigenlijk jammer dat we voor zo'n belangrijk stuk als dit, waar wij als raad voor onszelf een procedurele verandering beginnen, geen grotere betrokkenheid hebben kunnen genereren.
Verder kan Forza! kort zijn over het voorstel De raad aan zet. Met dit voorstel is de raad inderdaad aan zet en houdt de raad ook de vinger aan de pols. Ook voor kiezers zal het duidelijker worden wat er met hun stem gebeurt, zo direct na de verkiezingen. Ik denk dat dat laatste misschien nog het meest onderbelicht is gebleven in de resultaten en de toelichtingen. Tot zover.

De VOORZITTER: Dank u wel mijnheer Schaap, dan heb ik mijnheer Rip van HAP op mijn lijstje staan. Komt u naar voren?

De heer RIP: Ja, voorzitter, laat ik ermee beginnen dat ik hoop dat met dit stappenplan en al die ideeën de charmes van de verkiezingen wel overeind blijven. De weg ernaartoe, maar ook die avond zelf, levert winnaars op die juichen, maar je hebt natuurlijk ook verliezers en die huilen. Ik hoop wel dat we dat spanningsveld intact mogen houden, voordat we ons allemaal laten gijzelen in achterkamertjes, wat nooit mijn ervaring is geweest in de afgelopen periode in ieder geval want er was niets geheims.
Maar we hebben dat stappenplan en dat zullen wij ondersteunen. Ik wil alleen richting de ChristenUnie-SGP nog even wat memoreren. Ik hoor u eigenlijk pleiten voor een raadsprogramma. Ik kan u melden dat wij daar ervaring mee hebben in onze partij. Toen heette het nog iets anders. Toen hadden we heel veel zetels en hebben we dat geprobeerd maar dat is niet zo goed bevallen. Dus ik stel voor, ChristenUnie-SGP, schrap dit punt want een raadsbreed programma gaat niet werken.
Verder zei GEZOND Haarlemmermeer het al, het is een hamerstuk. Wij sluiten ons daarbij aan.

De VOORZITTER: Dank u wel mijnheer Rip, dan mijnheer Van der Peet van het CDA.

De heer VAN DER PEET: Dank u wel voorzitter. Na afloop van het formatieproces en de presentatie van ons coalitieakkoord Toekomstbestendig groeien, heeft een meerderheid van de raad zichzelf de opdracht gegeven om het traditionele formatieproces eens tegen het licht te houden en hier en daar te moderniseren. Het CDA zag die behoefte ook en was een van de mede-indieners van de motie destijds. De Werkgroep Werkwijze Raad is ermee aan de slag gegaan en het primaire doel is om het proces, dat na de verkiezingen start, op transparante en gestructureerde wijze te doorlopen, waardoor een nieuw gekozen raad en de inwoners, vooral de inwoners, een betere informatiepositie krijgen.
De afgelopen twee jaar is er veel energie in gestopt door de leden van de WWR, de griffie, en ook door de portefeuillehouder. Uiteraard zijn we deze collega's veel dank verschuldigd. Het CDA is zeer tevreden met de stappen die zijn gezet. De raad heeft zich voor de zomer van 2024 uit kunnen spreken

over de modernisering en de voorkeuren die uiteindelijk tot dit stappenplan hebben geleid. Ondanks dat de verschillen soms heel klein waren bij de stemmingen, kan ik mij herinneren, zijn er belangrijke beslissingen genomen die hebben geleid tot het voorstel van vandaag. Voorzitter, de opsteller van het stuk verdient een groot compliment. Er is goed werk afgeleverd door deze assistent-griffier en uiteraard ook door de werkgroep.
In het procesvoorstel zijn de resultaten van de stemmingen wat ons betreft goed verwerkt. Het CDA heeft daar verder geen opmerkingen over. Er wordt op een gegeven moment in dit stuk gezegd 'er is nog wat onduidelijkheid vanuit de werkgroep ten aanzien van de benoeming van de informateur'. Dat punt leidde toen bij de stemmingen eigenlijk ook bij ons al tot verwarring. Wij willen dat wel verduidelijken. Wat ons betreft, willen wij dat de nieuwe raad de informateur benoemt op voordracht van de grootste partij. Dit betreft dan processtap 5. En deze stap leggen we net als alle andere stappen vast in de procedure die we ruim voor de verkiezingen voorgelegd krijgen. Verder dan dat gaat stap 3, wat ons betreft, niet. Dus wij vinden niet dat we van tevoren al een lijst moeten hebben met kandidaten en dat soort zaken. De stemming over dat punt was ook in meerderheid tegen. Dus wat ons betreft, is de keuze voor een kandidaat-informateur de vrijheid die de grootste partij heeft. We willen daar verder geen processen of procedures voor inzetten. We vinden het ook niet passend om daar als 'oude raad' iets over te vinden.
Kortom, laten we voortvarend verdergaan met de ingezette modernisering en we zien het voorstel dat hierop volgt met belangstelling tegemoet. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank, mijnheer Van der Peet, dan wil ik nu het woord geven aan… O, u krijgt nog een interruptie. Mijnheer Van der Peet, gaat u nog even terug? Even kijken of de PvdA nog tijd heeft. Ja, die heeft nog een beetje tijd. Gaat uw gang mijnheer Sidali.

De heer SIDALI: Dank u wel voorzitter. Betekent dat dan voor het CDA dat de informateur dus niet door de raad benoemd wordt? U zegt dus 'de raad heeft er niets over te zeggen. De grootste partij brengt in'. Wel door de raad benoemd of niet?

De VOORZITTER: Mijnheer Van der Peet.

De heer VAN DER PEET: Kijk mijnheer Sidali, de nuance zit in de kleine dingen. Ik zei 'kandidaat-informateur'. Wij willen heel graag dat hij door de raad wordt benoemd, in deze raad, dat we daar een sessie over kunnen hebben. Maar de wijze waarop de kandidaat geselecteerd wordt, willen we aan de grootste partij overlaten. Zoals dat altijd gebeurd is. Dus ja en ja.

De VOORZITTER: Dank voor de verduidelijking. Dan geef ik het woord aan het raadslid Koolmoes.

Mevrouw KOOLMOES: Ja, voorzitter, ik val vanavond met mijn neus in de boter, geloof ik. De motie De raad aan zet. Ik was er niet 30 juni jl. Daar kunnen we meteen duidelijk over zijn. Ik denk dat ik anders ook zeker wel een geluid had laten horen. Want meer transparantie en meer openheid is heel erg belangrijk. Met wat erbij staat over voor de verkiezingen, kan ik ook akkoord gaan.
Maar bij 'na de verkiezingen', heb ik wat moeite, vooral met punt 5. 'De raad benoemt de informateur en maakt afspraken over de communicatiemomenten'. Op voordracht, zo hoor ik net van het CDA, van de grootste partij. Dat klinkt natuurlijk wel heel mooi, maar laten we eens even sec nemen wat er gebeurt na de verkiezingen. Er wordt één partij de grootste. Je weet nooit van tevoren welke partij dat is. We gaan na de verkiezingen een informateur aanstellen, maar we verwachten dan wel van die informateur dat die precies weet waar hij water bij de wijn moet doen en waar niet voor hoe hij tot een coalitieakkoord kan komen. Dat moet, naar mijn bescheiden mening, ook nog een beetje snel want we willen natuurlijk door als raad. Hij moet alle ins en outs van de partijprogramma's weten. Hij moet kunnen koppelen en kunnen verbinden. Hij moet mogelijkheden zien en openingen. Ik kan er met mijn pet niet bij dat dat

zomaar iemand kan zijn. Het lijkt mij dat de grootste partij – om een voorbeeld te geven, de vorige verkiezingen was dat de VVD – zelf het beste weet wat dat voor informateur moet zijn, waar die vandaan moet komen, wat hij moet weten en wat voor kennis hij in huis moet hebben. We kunnen het toch niet aan de gehele raad overlaten om dan een informateur te kiezen die het misschien niet zo goed weet en niet zo goed snapt zodat we maanden en maanden bezig zijn om tot een coalitieakkoord te komen?
Maar goed, de raad heeft gesproken 30 juni jl. We zijn akkoord gegaan met de voorstellen. Ik heb het allemaal gezien. Ik kan als lid Koolmoes dan niet anders dan dit raadsvoorstel ook steunen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan mijnheer Boerman, GroenLinks.

De heer BOERMAN: Dank u voorzitter, zo krijgen we toch nog een beetje debat, denk ik. Maar laat ik ook beginnen met mijn dank uitspreken voor al het werk, ook aan de WWR, maar ook zeker aan de griffie. Het is, wat ons betreft, een heel mooie vertaling van de opdracht van de raad. We zijn er dan ook heel blij mee als GroenLinks, het doet echt recht aan de uitspraken die deze raad gedaan heeft. Dus wat dat betreft, een mooie tussenstap.
We zijn ook heel blij dat we dit stuk nu hebben en dat we het erover kunnen hebben. Dank ook voor de woorden van D66 en de PvdA, daar kunnen we ons volledig bij aansluiten. Dus wat dat betreft, kunnen we het ook kort houden.
Maar ik wil toch nog iets zeggen, ook in reactie op de vorige sprekers. Bij het lezen van het stuk merkte ik namelijk weer wat mij zo tegenstond aan hoe het tot nu toe ging. Dat was, wat ons betreft, de grote rol van de leidende partij. Want zo'n leidende partij is natuurlijk altijd een grootste partij, maar dat wil niet zeggen dat je dan altijd een monopolie hebt op de macht. Het gaat erom, als de inwoners zich hebben uitgesproken, hoe wij de uitspraak van de kiezer vertalen, hoe wij allen de uitspraak van de kiezer vertalen. Dan is het natuurlijk een goed idee om daar in het openbaar over te spreken om die uitspraak van de kiezer recht te doen en te duiden. GroenLinks ziet dat gelukkig terug in het raadsvoorstel en kijkt ernaar uit om dit proces zo verder in te zetten.
Met nog één opmerking, als allerlaatste, kunnen we tot die tijd de 'd' in beslispunt 4 toch nog in een 't' veranderen?

De VOORZITTER: Ja, daar staat nu 'de nieuwe raad herbevestigd' met een 'd', dat moet natuurlijk met een 't' zijn. Daar heeft u helemaal gelijk in mijnheer Boerman. Dat noteren wij. Dan of de VVD of SRH. Wie wil? SRH? Mijnheer Beusenberg, gaat uw gang.

De heer BEUSENBERG: Voorzitter, vlak voor de vergadering kreeg ik van mijn collega-raadslid Tim Beusenberg het volgende te horen: pap, wij kunnen instemmen met het stappenplan dat nu voorligt. Het is prima zo, aldus Tim Beusenberg. Dat was het.

De VOORZITTER: Dank u wel mijnheer Beusenberg. Ik denk dat dit uw kortste bijdrage ooit was. Als laatste mijnheer Achterbergh van de VVD. Dat is als laatste omdat EEN Haarlemmermeer en BVNL niet aanwezig zijn. Mijnheer Achterbergh, gaat uw gang.

De heer ACHTERBERGH: Dank u wel voorzitter. Het is maar te hopen dat BVNL er bij de stemmingen wel is, anders gaat die motie niet in stemming.
In ieder geval dank u wel voor het woord, voorzitter. Maakt dit proces het nu echt transparanter? Zorgt dit nu echt voor meer openheid voor onze inwoners? De VVD heeft daar haar twijfels over. Ja, jullie horen het goed, ik mag een keer ergens tegen zijn.
In de praktijk loopt het gewoon anders, wie je ook aanwijst en hoe je het proces ook inricht. Uiteindelijk zal de grootste partij haar verantwoordelijkheid moeten nemen en met andere partijen een democratische meerderheid moeten vinden om onze gemeente te besturen. Dan is het wel handig als je een informateur vindt die de betrokken partijen bij elkaar kan brengen. Met de versplintering van het

aantal fracties wordt het al lastig genoeg om een meerderheid te vinden na de volgende verkiezingen. Daar moet over onderhandeld worden. Dat laat zich niet zomaar sturen door termijnen. Dat is gewoon niet realistisch. Als de kip aan het broeden is, moet je die niet storen en vooral niet vragen aan een informateur om daar al wat over te zeggen.
De vraag aan mijn collega's is: wat verwachten jullie eigenlijk van dit proces? Je kunt de afgesproken momenten wel inbakken, maar ja, als er niets te melden is, is het eigenlijk een dode letter. Dan zegt de informateur 'goh, dit is een moment dat jullie hebben bedacht, maar ik heb niets te melden'. Dat is dan ook alles waarschijnlijk. Het voelt een beetje alsof we als raad nu over onze eigen graf heen willen regeren en daar zijn we geen voorstander van. We zijn voor minder regels, niet voor meer en daarom zullen wij dit voorstel niet steunen.

De VOORZITTER: Blijft u even staan, mijnheer Achterbergh want er gaat een golf van ongeloof door de raadzaal. Mijnheer Sulmann wil er direct op reageren. Gaat uw gang, mijnheer Sulmann.

De heer SULMANN: Ik zat even te denken want u gaat het niet steunen onder andere omdat u dan moet zeggen, als er geen nieuws te melden, u dus moet melden dat er geen nieuws te melden is. Maar ik denk dat wij dat als raad, inwoners en andere belanghebbenden juist willen weten. Als er geen nieuws is, dan weten we dat.

De VOORZITTER: Wacht, ik grijp even in want dit is debat. Dat gaan we in de tweede termijn doen. Als u nog een vraag heeft die mijnheer Achterbergh moet beantwoorden, voordat het college aan het woord komt, kunt u die nu stellen. Dat vraag ik zo ook aan mevrouw Koolmoes. Mijnheer Sulmann.

De heer SULMANN: Goed punt, ik zal er even een vraag van maken: is dat voor u de enige reden dat u zegt 'ik steun het voorstel niet?' Dat is mijn vraag. Is dat uw belangrijkste reden om het niet te steunen?

De VOORZITTER: Goede vraag. Mijnheer Achterbergh.

De heer ACHTERBERGH: Dat is niet het geval.

De VOORZITTER: Helder. Mevrouw Koolmoes, heeft u een vraag aan mijnheer Achterbergh?

Mevrouw KOOLMOES: Als het mag, voorzitter, heb ik een vraag aan mijnheer Achterbergh. Mijnheer Achterbergh, u vertelt net dat de informateur waarschijnlijk op die momenten niets te vertellen heeft en u vraagt 'wat moet hij dan vertellen?' Mijnheer Achterbergh, kijkt u wel eens naar Den Haag? Daar doen ze niet anders.

De VOORZITTER: Dat was een opmerking. Of wilt u daarop reageren?

De heer ACHTERBERGH: Ik hoop niet dat het lid Koolmoes ons wil vergelijken met Den Haag want dat is geen goed voorbeeld.

De VOORZITTER: Goed. Dat gezegd hebbende, dank u wel voor uw bijdrage, wil ik graag het woord geven aan onze voorzitter, mevrouw Schuurmans.

Burgemeester SCHUURMANS: Voorzitter, dank u wel. Laat ik beginnen met zeggen dat ik ongelooflijk blij ben dat er eigenlijk al voor de vorige verkiezingen, maar er is keurig gewacht tot na de verkiezingen, een motie was om eens kritisch te kijken naar het hele proces, juist ver voor de verkiezingen, zodat je daar nog over kunt praten zonder dat je het idee hebt 'wie wordt nu de grootste en heeft er direct belangen bij?' Dus politiek met afstand, dat was het idee. Complimenten aan de initiatiefnemers, ook

aan de WWR, die daar echt bovenop heeft gezeten, maar vooral aan de griffie en dan met name aan de heer Heerema want die heeft opgehaald, voorgesteld, getoetst, enquêtes samengevat en dit op 20 juni jl. aan de raad voorgelegd. Dit zijn de keuzes die u heeft gemaakt en daar heeft hij dan een gemene deler uitgehaald. Ik hoor dat er flinke steun voor is.
Ik denk overigens dat dit proces niets afdoet aan het huilen en lachen rond de verkiezingen want dat zal altijd blijven. Ik denk ook dat de soep niet zo heet wordt gegeten als die wordt opgediend want in principe zijn de stappen die hier zijn vastgelegd, redelijke stappen, in die zin dat je deze eigenlijk altijd neemt. Het enige grote verschil is dat je de raad meer betrekt bij het informatieproces. Het mooie is dat u alles wat het maar had kunnen regelen, heeft weggestemd en heeft gezegd 'ruim voor de verkiezingen komt er een procedure rond de voordracht en raadsbenoeming van de informateur'. Een aantal partijen heeft daar al een voorschotje op genomen en gezegd 'de grootste partij moet dat inbrengen' en dan is het vervolgens aan de raad om te zeggen 'akkoord en als u nieuws heeft, horen we een terugkoppeling van u'. Dat wordt, zo zeg ik u toe, in overleg met de heer Heerema, want die moet het doen, een voorstel dat u nog voor de vakantie zult ontvangen. Voor de zomervakantie, niet de carnavalsvakantie of voorjaarsvakantie of hoe het ook heet, maar voor de zomervakantie. Dat bepaalt of de route is zoals een aantal partijen die noemen, of niet als u een andere route wenst. Ook daar krijgt u een keuze in want dat bepaalt wel hoe het feitelijk wordt ingevuld. Dat was een reactie op vragen van een aantal mensen die zeiden 'wie bepaalt het nu?' De nieuwe raad bevestigt het, maar de oude raad gaat nog wel stemmen over hoe die informateur wordt aangesteld. Misschien helpt dat de VVD want dat is volgens mij het probleem, als ik daar goed naar heb geluisterd, om toch anders naar dit voorstel te kijken.
Dan kijk ik even verder. Behalve de 'd' en de 't', die zijn al aangepast, heb ik volgens mij geen onderwerpen meer voor mij gehoord. Maar ik word er ongetwijfeld aan herinnerd als dat niet zo is.

De VOORZITTER: Ik heb eigenlijk ook niet echt vragen opgehaald tijdens de eerste ronde. Krijgt de heer Heerema nog het woord? Nee hè? Er is niets gevraagd. Dat vinden wij jammer, maar goed. Dan gaan we nog iets anders verzinnen waarbij dat kan.
Dan zijn er geen vragen meer aan de burgemeester? Nee. Dan wil ik naar de tweede termijn gaan en ik vermoed dat mijnheer Sulmann die wil openen. De vraag is gesteld, maar het is misschien goed om het breder te trekken. Maar dat is aan mijnheer Sulmann. Vanaf hier graag en dan mag u reageren in het midden bij de interruptiemicrofoons. Mijnheer Sulmann.

De heer SULMANN: Eigenlijk mag dit wel weer wat omlaag want nu staat het wel erg hoog. Ik denk dat voor mijnheer Achterbergh misschien een opticien een idee is. Een tip.
Ik heb het idee dat deze raad redelijk eensgezind is. Dat vul ik even in. Ik zei al 'het is een hamerstuk'. Volgens mij waren er meerdere partijen die zeiden 'het is hartstikke goed en volgens mij moeten we dit gewoon doen'. Volgens mij is het voordeel van het raadsvoorstel ook dat we het proces nog gaan bepalen als raad. Dus we bepalen nu niet het proces, maar we bepalen dat we vooraf het proces gaan bepalen. Dus er is nog heel veel besluitvorming voor de raad te doen.
Dus mijn vraag is eigenlijk – want volgens mij is er één partij kritisch, dan wel van zins om zelfs tegen te stemmen – wat is nu de reden voor die partij om tegen te stemmen en kunnen we deze partij wellicht nog op een of andere manier overtuigen? Ik denk dat dat nog een beetje boven de markt hangt.

De VOORZITTER: Mijnheer Achterbergh, kom naar voren en vertel hoe ze jullie kunnen overtuigen.

De heer ACHTERBERGH: Toch leuk dat je als enige partij hier als een soort college mag staan.
Het probleem dat we hiermee hebben, is dat we alles proberen dicht te regelen terwijl zo'n proces waarin je met elkaar onderhandelt en met elkaar aftast 'waar kunnen we elkaar vinden' een proces is dat je niet in het openbaar kunt doen. Als je dat in het openbaar gaat doen, komt er geen coalitieakkoord of regeerakkoord, of hoe je het wilt noemen. Dat gebeurt in een besloten situatie en dat is bewust, om uit te kunnen spreken waar je overeenkomt en waar je misschien niet overeenkomt. Daar ga je met elkaar

een gesprek over aan. Als je dat in openbaarheid doet, komt er dus gewoon geen overeenkomst. Dat is onze overtuiging.
Los daarvan vinden we het proces – je kunt het noemen zoals je wilt – echt te intensief. Bovendien zijn we het van de – hoeveel punten waren het in totaal? – zeven punten met vijf à zes niet eens. Daar hebben we een andere visie op dus daarom denken we dat dit proces niet op onze steun kan rekenen.

De VOORZITTER: Mijnheer Sidali kwam als eerste naar voren, gaat uw gang.

De heer SIDALI: Dank u wel voorzitter, negen punten en ik denk dat de VVD misschien iets te hard van stapel loopt door te denken dat we nu als raad helemaal meedoen aan tafel met wat daar allemaal besproken wordt en het aftasten en dergelijke. Daar gaat het natuurlijk helemaal niet om, dat is een proces dat gewoon zijn voortgang kan hebben. Alleen zeggen we met elkaar 'we gaan met elkaar vooraf bepalen dat er op een aantal momenten gecommuniceerd kan worden naar de inwoner hoe het gaat'. Als de informateur dan langskomt en zegt 'ik heb eigenlijk op dit moment niet zoveel te vertellen', dan kan dat. Dan is dat mogelijk. Maar het kan ook zomaar een moment zijn, dat zeg ik dan maar eventjes tegen de huidige grote partij, dat je wel iets naar voren wilt brengen, of aan een andere partij die meedoet aan de gesprekken wilt meedelen. Maar dat is helemaal aan de mensen die dan op dat moment aan het spreken zijn. Ik denk dat het meer gaat om de transparantie van het proces dan om wat er inhoudelijk besproken wordt op dat moment.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan is het woord aan mijnheer Van der Peet want die kwam als tweede naar voren. Gaat uw gang.

De heer VAN DER PEET: Dank u wel voorzitter, ik sluit me aan bij de woorden van mijnheer Sidali want ik denk dat de VVD er meer in ziet dan er nu op papier staat.
Ik denk dat er twee belangrijke veranderingen zijn, ten opzichte van wat we al deden. Dat is namelijk dat we de informateur hier benoemen. In plaats van dat die voorgedragen wordt en achter de schermen wordt benoemd, wordt die hier in de raad benoemd. Dat betekent ook dat we die informateur kunnen spreken, dingen mee kunnen geven. Als er een heel slechte kandidaat is, kunnen we nog zeggen 'die willen we liever niet'. Maar dat verwacht ik niet.
En het tweede is dat we inwoners en andere fracties die niet aan die tafel zitten gewoon af en toe laten weten wat de stand van zaken is. Als er niets te melden is, is er niets te melden, maar dan weten we in ieder geval dat er gesproken wordt en lijkt het niet op het duikbootverhaal dat we hier jarenlang hebben gehad; dat je, als je aan tafel zit, overal van weet, maar als je niet aan tafel zit, ook helemaal niets weet. De inwoners weten dan dus helemaal niets.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mijnheer Boerman, GroenLinks.

De heer BOERMAN: Ik ben nog even een beetje aan het zoeken, het was de inbreng van mijnheer Sulmann, maar nu gaan we allemaal vragen stellen aan de VVD. Dat kan ook. Ik kan ook vragen stellen aan mijnheer Sulmann, maar de belangrijkste vraag die wij hebben, is: waar is de VVD nu bang voor? Dat is echt de indruk die we krijgen. Een aantal partijen heeft het over transparantie, eerlijkheid en toegankelijkheid. Het kan dat de VVD daar bang van is, maar dat lijkt me toch ook niet helemaal aan de orde. Het kan. Ik wil ook mijnheer Achterbergh vragen om zich eens voor te stellen – het kan moeilijk zijn voor hem – hoe het zou zijn als hij nu eens niet de grootste partij zou zijn en hoe hij dan in het proces zou zitten.

De VOORZITTER: Volgens mij was dat een vraag die andere raadsleden ook wilden stellen want die lopen nu weg. Mijnheer Achterbergh, u wordt uitgedaagd, gaat uw gang.

De heer ACHTERBERGH: Laat ik vooropstellen dat ik niet bang ben aangelegd dus daar hoeft u zich geen zorgen over te maken.
Het gaat erom dat we, ook als we niet de grootste partij zouden zijn, wel een meerderheid moeten vinden. dat proces zal tijd kosten. Op zich is dat het tijd kost niet erg, maar zoals ik net al zei, wordt het al ingewikkeld genoeg om een meerderheid te vinden straks. Als we dan vooraf een informateur benoemen, sluit die persoon misschien wel helemaal niet aan bij de partijen die straks aan tafel zitten. Ik noem maar even het voorbeeld van mijnheer Plasterk in Den Haag, dat is ook niet helemaal goed gegaan, of die is nooit begonnen, dat weet ik niet meer precies. Dat is in ieder geval ook niet meteen goed gegaan. Volgens mij moet je eerst kijken naar waar een meerderheid te vinden is en kijken of die partijen in staat zijn om een meerderheid op inhoud te vinden. Daar moet straks iemand aan tafel zitten die die partijen kan verbinden. Als de raad dan denkt een informateur die dat zou kunnen te blokkeren, wordt het een politiek middel om een potentiële coalitie te frustreren. Dat lijkt me nu net niet de bedoeling.

De VOORZITTER: Ik geef even als voorzitter toch wat aanvullende informatie. Zo staat het niet in het voorstel. In het voorstel staat dat de formateur wordt benoemd door de nieuwe raad. Laten we het even feitelijk houden. Ja, mijnheer Achterbergh.

De heer ACHTERBERGH: Voorzitter, ook een nieuwe raad kan dat blokkeren. Of dat nu de oude of de nieuwe raad is, is om het even. Maar als ik met een aantal partijen zou willen samenwerken en de meerderheid stemt tegen een informateur die ik zou willen, komt die dus kennelijk niet aan tafel.

De VOORZITTER: Ik laat het verder aan u. Mevrouw Knikker kan het u misschien ook nog… Mevrouw Knikker.

Mevrouw KNIKKER: Dank u wel voorzitter. Ik ga een poging doen want ik vind het wel een gemiste kans van de VVD. Ik heb het idee dat we hier over twee verschillende dingen aan het praten zijn. Het gaat over het proces en de structuur die we met het stappenplan willen aanbrengen. Nee, er wordt niet door deze raad al gekozen welke informateur de volgende periode aan de slag gaat die namens de coalitie de onderhandelingen gaat doen. Wat we wel doen, is nu, aan de voorkant, voordat het politiek wordt, met elkaar het proces afspreken. Dat is het voorstel dat nog komt en waarover deze raad gaat besluiten. Het is aan de nieuwe raad om in te stemmen met de voordracht van een informateur die dan of door de grootste partij wordt gekozen, of uit het proces waar de meerderheid van de raad voor heeft gekozen, naar voren komt. Dus ik vind het jammer. U heeft wel de motie gesteund in 2022 dus volgens mij kunnen we elkaar echt wel vinden in de manier waarop we als raad aan zet willen blijven. Dus ik hoop toch dat u dit wilt heroverwegen en zich aansluit bij de meerderheid zodat we dit unaniem kunnen afhameren met elkaar.

De VOORZITTER: Dan gaan mijnheer Schaap en mevrouw Koolmoes het ook nog proberen, denk ik. Mijnheer Schaap, gaat uw gang. O, mevrouw Koolmoes was kennelijk eerst. Ik heb dat niet goed gezien. Excuus, mevrouw Koolmoes, gaat uw gang.

Mevrouw KOOLMOES: Voorzitter, dat is de tweede keer, ik weet niet wat de voorzitters hebben vanavond. U kunt toch niet over mij heen kijken.
Ik ga de VVD toch bijvallen want ik snap wel wat mijnheer Achterbergh zegt hierover. Laten we wel wezen, met een informateur die door de nieuwe raad benoemd wordt, loop je het risico dat als een paar partijen het er niet mee eens zijn, je het alsnog verliest en het niet die informateur wordt die de grootste partij wel graag zou willen zien. Dus ik snap wel wat mijnheer Achterbergh zegt. Laten we niet vergeten hoe gevoelig het is om tot een coalitieakkoord te komen. Ik heb het twee keer mee mogen maken, het is gevoelig. Op het moment dat de hele raad zich daarmee gaat bemoeien, met elke punt die daarin

benoemd wordt, ben je zomaar anderhalf jaar verder voordat je tot een coalitieakkoord bent gekomen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan toch mijnheer Schaap.

De heer SCHAAP: Dank u wel, ik ben dan eigenlijk verbaasd over de reactie van de VVD en ook van mevrouw Koolmoes want het lijkt nu alsof ze er geen vertrouwen in hebben dat een meerderheid van de raad achter welke formateur die dan ook wordt voorgesteld kan staan. Het lijkt me, zo lang je niet met types als een Elon Musk of een Gom van Strien aan komt zetten, geen probleem dat het voorstel van de grootste partij die iemand aandraagt ook breed gesteund kan worden. Het is alleen maar zodat de raad meer betrokken wordt bij dat proces en volgens mij hoeven we daar zeker niet bang voor te zijn.

De VOORZITTER: Helder, mijnheer Achterbergh, er werd u een vraag gesteld maar ik weet niet of u hem gehoord heeft. Dan mijnheer Van der Peet, gaat uw gang.

De heer VAN DER PEET: Dank u wel voorzitter. Ik moest nog even denken aan de broedende kip van mijnheer Achterbergh. Ik denk dat wat we de afgelopen periode hebben gezien juist die broedende kip heeft gestoord want ik kan me mijnheer Boerman herinneren die zo'n beetje elke week vroeg hoe het stond met broeden. Toen moesten we een heel ongemakkelijk antwoord geven, we konden niet veel zeggen. Dat kun je voor zijn door gewoon proactief periodiek informatie te geven. Als dat is 'partijen zijn in gesprek' en dat is alle informatie die je kunt geven, kun je ook een heleboel problemen en onduidelijkheid voor inwoners en de raad voorkomen. Ik zie het probleem met die broedende kip juist andersom.

De VOORZITTER: Mijnheer Rip.

De heer RIP: Voorzitter, ik ga proberen om mijnheer Achterbergh over te halen. Ik stel me kandidaat als informateur.

De VOORZITTER: Er gaan meteen twee mensen zitten. Mijnheer Achterbergh, gaat uw gang.

De heer ACHTERBERGH: Voorzitter, nu ben ik wel bang.

De VOORZITTER: Mevrouw Koolmoes heeft u daar iets aan toe te voegen?

Mevrouw KOOLMOES: Ik begrijp het. We hebben ook al een vos in ons midden dus met kippen hier in huis begrijp ik het best. Ik wilde zeggen dat mijnheer Schaap aangaf dat wij bang zouden zijn, of dat de VVD bang zou zijn. Dat is natuurlijk niet wat ertoe doet. Het gaat om het proces. Het is een gevoelig proces, partijen proberen bij elkaar te komen. Het heeft niets te maken met het feit dat wij een informateur niet zouden vertrouwen. Dat heeft, denk ik, meer te maken met de vraag 'heeft deze informateur de kennis in huis om deze partijen bij elkaar te brengen?' Dat heeft niets met angst te maken, dat heeft te maken met de vraag 'hoelang gaat dit proces duren?'

De VOORZITTER: Mijnheer Boerman.

De heer BOERMAN: Dank u voorzitter, ik wil nog één ding benadrukken: het gaat niet om het proces. Het gaat om de uitspraak van de kiezer. Daar gaat het om. De uitspraak van de kiezer moet vertaald worden op zo'n manier dat er een college komt dat dan verder kan. Volgens mij stelt de uitspraak van

de kiezer de raad samen. Dan lijkt het mij heel logisch dat de raad dan als eerste aan zet is om in ieder geval te bepalen hoe dat informatieproces eruit komt te zien.

De VOORZITTER: Mijnheer Schaap en dan mijnheer Achterbergh.

De heer SCHAAP: Dank u wel. Mevrouw Koolmoes zei iets dat mij triggerde en daar wil ik een vraag over stellen, met uw permissie, voorzitter. Bestaat er bij een informateur die door de grootste partij wordt voorgedragen dan niet de angst dat die niet kan formatteren? Dat die niet de juiste kennis heeft? Volgens mij zullen partijen als ze formateurs voorstellen ook wel kijken wie die kennis in huis heeft. Dat lijkt me ook. Dat was het eigenlijk. Ik heb niets toe te voegen, dat is eigenlijk de vraag.

De VOORZITTER: Het punt is helder, denk ik. Mag ik het zo samenvatten dat u ervan uitgaat dat iedereen die een informateur aandraagt, dat graag succesvol wil zien? Goede samenvatting. Mijnheer Achterbergh wilt u nog reageren? Nee? Nou, gaat u dan lekker zitten. Mijnheer Sulmann, wilt u dit onderwerp afronden? Het is een leuk debat geweest.

De heer SULMANN: Dat wil ik zeker en dit was ook echt de bedoeling want we hadden één partij die op zijn minst kritisch was. De rest was volgens mij vrij eensgezind. Ik denk dat een aantal sprekers het goed hebben gezegd; wij willen graag die eensgezindheid uitdragen met dit voorstel.
Om dan toch nog een beetje inhoudelijk te reageren, zeker op mevrouw Koolmoes. U zegt 'stel nu dat er in meerderheid tegen een informateur wordt gestemd'. Dan zal de raad daar een heel goede reden voor hebben. Ik denk dat het goed is dat we die mogelijkheid hebben want ik acht de kans vrij klein dat wij als raad zeggen 'maar de grootste partij heeft nu iemand aangedragen, dat kan echt niet'. Dus ik denk dat het heel goed is dat wij die check hebben als raad en dat wij een aantal vragen kunnen stellen of in gesprek kunnen gaan met diegene. Het kan ook een vrouw zijn hè? Er wordt wel heel vaak 'hij' gezegd, maar een vrouw of een andere identificatie kan ook. Dus ik denk dat het heel goed is dat we als raad de formateur aanwijzen, maar zeker op voordracht van bijvoorbeeld de grootste partij of de leidende partij. Dat gaan we allemaal nog bepalen. Dus we gaan als raad nog heel veel bepalen. Ik hoop in ieder geval dat we de VVD hebben kunnen overtuigen om eensgezind te zijn, de raad is aan zet.

De VOORZITTER: Dat was een mooie samenvatting mijnheer Sulmann, dank u wel. We hebben nog een jaar dus misschien moeten we een beetje vaart maken. Heeft iemand nog een onderwerp voor deze tweede termijn voor het debat? Ik zie iedereen 'nee' schudden. Ik wil u allen heel erg danken voor uw bijdragen en aanwezigheid en ik sluit hierbij dit debat. Dank u wel.